



İKİNCİ KISIM

KINAY VE KINAY - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 31890/96)

KARAR

(Dostane Çözüm)

STRAZBURG

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşları olan Makbule ve Ramazan Kınay'ın ("başvuranlar"), 21 Mayıs 1996 tarihinde, İnsan Haklarını ve Temel Hakları Korumaya Dair Sözleşmenin ("Sözleşme") eski 25.maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna ("Komisyon") yaptığı başvurudur (başvuru no. 31890/96).

Başvuranlar, İstanbul'da avukatlık yapan Sn. Bedia Buran, Sn. Naciye Kaplan ve Filiz Kostak tarafından temsil edilmektedir. Bu davaya yönelik olarak Türk Hükümeti bir Ajan tayin etmemiştir.

Başvuranlar, Sözleşmenin 3, 5, 6, 8, 13 ve 14. maddesine dayanarak OHAL bölgesinde güvenlik güçlerince köylerinden çıkarılmalarından ve mülklerinin zarar görmesinden şikayet etmektedir.

Başvuru, 1 Kasım 1998 tarihinde, Sözleşme'nin 11 No'lu Protokolü yürürlüğe girdiğinde, anılan Protokol'ün 5. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Mahkeme'ye gönderilmiştir.

30 Mayıs 2000 tarihinde tarafların görüşlerini alan Mahkeme davayı kabuledilebilir bulmuştur.

1 Kasım 2001 tarihinde Mahkeme Dairelerin oluşumlarını değiştirmiştir (İçtüzük 25 § 1). Dava yeni oluşturulan 2. Daireye verilmiştir.

29 Nisan 2001 tarihinde Daire Sekreteri, yazışma teatisini müteakiben, taraflara Sözleşmenin 38§1 Maddesinin (b) bendi uyarınca dostane çözüm yolunu önermiştir.

6 Haziran 2002 tarihinde başvuranlar ve 29 Ağustos 2002 tarihinde Hükümet Mahkemeye, dostane çözüm yolunu kabul ettiklerini bildirmişlerdir.

OLAYLAR

Her ikisi de 1956 doğumlu olan başvuranlar İstanbul'da yaşamaktadır.

Tarafların sunduğu şekliyle olaylar aşağıdaki şekliyle özetlenebilir.

A. Başvuranın sunduğu şekliyle olaylar

Başvuranlar 18 Eylül 1994 tarihine kadar Muş ili, Malazgirt ilçesi, Dirimpınar köyünde yaşamıştır.

Ramazan Kınay, Diyarbakır Cezaevinde kendisine verilen bir hapis cezasını çekmekte iken, köy muhtarı köylülere ve başvuran Makbule Kınay'a evlerinin güvenlik güçleri tarafından yakılacağını söylemiştir. Bu bilgi üzerine, köylülerden bazıları evlerini boşaltmışlardır.

18 Eylül 1995 günü, akşam saat 8.00 sıralarında, güvenlik güçleri, özel tim ekipleri Jandarma ve 50-60 kişilik köy korucusu grubu başvuranların köyüne gelmiştir. Güvenlik güçleri başvuranların evinde arama yapmış ve Makbule Kınay'ın değerli eşyalarını aşağılamışlar ve itip kakmışlardır. Daha sonra başvuranların evine benzin döküp içindeki eşyalarla birlikte ateşe vermişlerdir.

Makbule Kınay, evlerini yakan korucuların Malazgirt ilçesi Nurettin köyünden olduklarını fark etmiştir.

Evi yakılan Makbule Kınay, akrabalarının Muş Bulanık ilçesinde bulunan evlerine taşınmıştır. Güvenlik güçlerinin tehditleri üzerine İstanbul'a yerleşmiştir. Daha sonra, tarlalarında bulunan 75 ton arpanın köy korucuları tarafından toplandığını öğrenmiştir.

15 Mart 1995 tarihinde Ramazan Kınay şartlı tahliye edilmiştir. 30 Kasım 1995 tarihinde, Malazgirt Cumhuriyet Savcılığına sunulmak üzere, Üsküdar Cumhuriyet Savcılığına bir dilekçe ile başvurmuştur. Dilekçesinde, kendilerinin ve akrabalarının evlerinin köy korucuları tarafından yakıldığından şikayet etmiştir. Kendisine köye dönmesine izin verilmesini ve zararlarının telafi edilmesini talep etmiştir.

Başvuranın şikayetleri hakkında herhangi bir soruşturma açılmamıştır.

B. Hükümetin sunduğu şekliyle olaylar

Başvuran Ramazan Kınay, PKK üyesi olmaktan ceza almıştır, iddia konusu olayların olduğu dönemde hapis cezasını tamamlamakta idi.

Yetkili makamlar, başvuranın iddiaları hakkında bir soruşturma yürütmüşlerdir.

5 Aralık 1997 tarihinde, Malazgirt Jandarma Komutanı Dirimpınar köyü muhtarının ifadesini almıştır. İfadesinde, muhtar, başvuranın iddialarını yalanlamıştır. Muhtar, köyde halen yaşamakta olan aileler olduğunu ve Makbule Kınay'ın köyde kendi isteğiyle ayrıldığını beyan etmiştir.

Tapu sicil kayıtlarına göre başvuranlar, yaklaşık 11 dönümlük tarlaya sahiptirler.

Yetkililer tarafından yürütülen soruşturma sonrasında, söz konusu dönemde bölgede operasyon yapılmadığı ve bu bölgede korucu olmadığı anlaşılmıştır.

HUKUK

29 Ağustos 2002 tarihinde Mahkeme Hükümetten aşağıdaki bildirimini almıştır:

"1. Türk Hükümeti'nin, 31890/96 no'lu başvurunun dostane çözüme kavuşturulması çerçevesinde, başvuranlara ex gratia olarak 59.000 (ellidokuzbin Euro) EUR tutarında ödeme yapmayı teklif ettiğini bildiririm. Her türlü maddi ve manevi zarar ile masrafı kapsayan bu meblağ, Mahkemenin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 39. maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakiben üç ay içerisinde, başvuranlar veya temsilcileri adına açılan bir banka hesabına, ödenmesi gerekebilecek her türlü vergiden muaf olarak ve ödeme günündeki kur üzerinden Türk Lirası cinsinden ödenecektir. Bu ödeme davanın nihai kararını oluşturacaktır.

2. Türk Hükümeti, bu tür olayları önlemeye yönelik Türk mevzuatının ve Hükümet kararlığının mevcudiyetine rağmen, Makbule ve Ramazan Kınay'ın davasındaki gibi, güneydoğu bölgesinde görevli kamu görevlilerinin neden olduğu konut, mal ve mülk tahribatından, sivillerin kövlerini terk etmeye zorlanmalarından ve yetkili makamların bu tür olayları gereğince soruşturmasından üzüntü duymaktadır.

3. Başvuranların davasındaki yetersizliklerin ve eylemlerin Sözleşmenin 8 ve 13. maddelerinin ve 1 No'lu Protokolün 1. maddesinin ve verilen zararın ve duygusal acıların Sözleşmenin 3.maddesinin ihlalini oluşturduğu kabul edilmektedir. Hükümetimiz, bu maddelerle korunan hakların güvence altına alınmasını sağlamak üzere uygun talimatları vereceğini ve gereken tüm önlemleri alacağını ve gelecekte bu talimatlara riayet edileceğini taahhüt etmektedir. Bu bağlamda, bu başvuruya benzer şartlar taşıyan davaların daha etkili soruşturulması amacıyla yeni hukuki ve idari düzenlemeler getirildiği kaydedilmektedir.

4. Hükümet, Türkiye ile ilgili Mahkeme kararlarının uygulanmasının Bakanlar Komitesi tarafından denetlenmesinin bu ve benzer davalarda ve bu bağlamda kaydedilecek gelişmeleri teminat altına almakta uygun bir mekanizma olduğunu düşünmektedir. Bu amaçla, sürecin gerektirdiği işbirliği sürdürülecektir.

5. Hükümet, davayı, Sözleşmenin 43 § I maddesi uyarınca Büyük Daireye götürülmesini talep etmeyeceğini de taahhüt etmektedir."

6 Haziran 2002 tarihinde, Mahkeme, başvuranların temsilcisinden aşağıdaki bildirimini almıştır:

"1. Başvuranların temsilcisi olarak Türk Hükümetinin 31890/96 no'lu başvurumuzun dostane çözümü için bize 59.000 Euro (ellidokuzbin Euro) tutarında ödeme yapma teklifini dikkate aldığımızı bildiririz. Her türlü vergiden muaf olacak bu miktar, Sözleşmenin 39. maddesi uyarınca, maddi-manevi zararı ve davayla ilgili yapılan harcamaları kapsayacak ve Mahkeme kararından itibaren üç ay içerisinde

belirttiğimiz banka hesabına ödeme günündeki kur üzerinden Türk Lirası cinsinden ödenecektir.

2. Yapılan teklifi kabul ettiğimizi ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki başvuruyla ilgili tüm şikayetlerden vazgeçtiğimizi bildiririz. Bu ödeme davanın nihai çözümünü oluşturacaktır.

3. Bu bildirim Hükümet ile bizim ulaştığımız dostane çözüm çerçevesinde yapılmıştır.

4. Ayrıca, davayı, Sözleşmenin 43 § I maddesi uyarınca, Büyük Daireye götürülmesini talep etmeyeceğimizi de taahhüt ederiz."

Mahkeme, tarafların üzerinde uzlaştıkları anlaşmayı dikkate almakta (Sözleşmenin 39. maddesi) ve bu anlaşmanın, Sözleşme ve eki Protokollerde tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğuna kanaat getirmektedir (Sözleşme'nin 37 § I ve İhtüzüğün 62 § 3 maddeleri).

Dolayısıyla dava zabıtlardan düşürülmelidir.

BU NEDENLERDEN DOLAYI MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE

1. Davanın, zabıtlardan düşürülmesine karar vermiş;

2. ve tarafların davanın Büyük Daire'de tekrar görüşülmesini talep etmeyeceklerine ilişkin taahhütlerini dikkate almıştır.

Bu karar, 26 Kasım 2002 tarihinde, İhtüzüğün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkralarına uygun bir biçimde İngilizce verilmiş ve yazılı olarak tebliğ edilmiştir.